

Nr 215.

Af herr **Rydén**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående införande af proportionellt valsätt vid val af drätselkammare och folkskolestyrelse i stad, äfvensom i öfrigt vid vissa val inom stadsfullmäktige och landsting.

Då nu stadsfullmäktige och landsting väljas proportionellt, synes konsekvensen fordra, att — såsom sker beträffande Riksdagens utskott — de nämnder, utskott, styrelser äfvensom städernas drätselkamrar m. fl., som utses af stadsfullmäktige eller landsting, väljas efter proportionella grunder. En sådan ordning är betingad framförallt däraf, att de olika partier, som insätta representanter i de beslutande korporationerna, böra beredas tillfälle att genom ombud väl sätta sig in i de olika frågorna redan på förberedelsernas stadium. Då erfarenheterna af de proportionella utskottsvalen i Riksdagen torde vara tillräckligt gynnsamma för att motivera principens omsättande äfven inom de kommunala representationerna, synes det öfverflödigt att ingå på en utförligare bevisföring för reformens nytta och lämplighet.

För likformighetens skull torde emellertid äfven i städer, där den nya lagen om folkskoleväsendet i vissa städer tillämpas vid val af folkskolestyrelse, den hälft af styrelsen, som väljes å kyrkostämma, böra utses genom proportionella val. En sådan anordning bör ej bereda praktiska svårigheter, då tillgång till sakkunnigt biträde åt valförrättaren vid kyrkostämman torde finnas inom hvarje stads magistrat.

På grund af det ofvan anförda tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t hemställa om framläggande af förslag till sådana ändringar i kommunalförfattningarna, landstingsförordningen och lagen angående folkskoleväsendet i vissa städer,

att städernas drätselkamrar och folkskolestyrelser samt styrelser, nämnder, utskott m. fl. förvaltande och utredande myndigheter, som väljas af stadsfullmäktige och landsting, måtte utses genom proportionella val.

Stockholm den 27 januari 1911.

Värner Rydén.

Nr 216.

Af herr **Rydén**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t* angående *ändring i gällande bestämmelser rörande val af landstingsmän.*

De i fjol förrättade landstingsmannavalen blottade åtskilliga bristfälligheter i den nuvarande landstingsförordningen och därmed sammanhängande kommunalförfattningar. Följande torde belysa några sådana.

1. *Olämpliga valtider.* Mångenstädes, särskildt i kommuner med industriarbetarcentra, behagade kommunalstämmornas ordförande utsätta tiden för marskommunalstämmans hållande till en söckendag å sådant klockslag, att arbetarbefolkningen i stor utsträckning hindrades från att delta i landstingsmannavalen. I flera till mig inrapporterade fall skedde detta, fastän vädjan om lämpligare stäm motid i god tid gjorts till kommunalstämmans ordförande. Då sådant egenmäktigt och partiskt förfarande står i klar strid mot de grundsatser, som den nya lagen om val till Riksdagen lagfäst, synes enklaste kraf på rättfärdighet fordra, att medborgarnas rättigheter icke utlämnas åt en partisk ordförandes godtycke. Riktigast synes vara, att landstingsmannavalen icke förrättas i samband med kommunalstämma utan å *särskild af vederbörande domhafvande eller af magistrat bestämd valdag och å tider på dagen, som genom lag bestämmas i fråga om val till Andra kammaren.*

2. *Olämplig form för röstaflämning.* Den å kommunalstämmorna